

Rodna Gruda

NA NOVIH 70 USPEŠNIH LET ...

HERE'S TO ANOTHER 70 YEARS OF SUCCESS...

Objavljeno dne/Published on: 26.04.2017

Avtor članka/Article Author: Eva Ciglar

Bila je jesen, pisalo se je leto 1947, ko se je skupinica Slovenk in Slovencev, ki so na Reki s formiranjem novih državnih meja postali „zamejci“, zbrala v majhni sobici z eno samo željo, da ohranijo svoj materni jezik, običaje in tradicijo skozi pesem, ples in prosveto. Glavna aktivistka tega gibanja je bila učiteljica Zora Ausec, ki se je zavzemala tudi za slovensko šolo, ki je na Reki delovala od 1947 – 1950 in so jo nekoč obiskovali tudi naši sedanjí najstarejši člani društva, ki so še zmeraj aktivni. Prvi člani so se uskladili, da društvo poimenujejo „Bazovica“ po kraju blizu Trsta, kjer so padle prve slovenske žrtve fašističnih napadov. Slovenci so na tem območju sicer zabeleženi že veliko prej. Prvi zapisi izhajajo iz 15. stoletja, v začetku 19. stoletja pa je skoraj 20% prebivalstva doma govorilo v enem od slovenskih narečij. Po drugi SV je Reka postala največje пристanišče in industrijsko središče, kar je sprožilo novi val Slovencev na to ozemlje zaradi možnosti zaposlitve v hitro razvijajočem se centru. V mestu, ki je postalo tudi kulturno središče, so skozi čas živeli in delali pomembni Slovenci, kot so: Primož Trubar, Janez Vajkard Valvazor, Janez Trdina, Slovenec je bil pa tudi najbogatejši reški meščan, trgovec Ludovik Adamič, ki je zgradil reško gledališče. Med velike mecene sodi še en Slovenec, zaščitnik kulture in umetnosti Josip Gorup, ki je med drugim posedoval stavbo današnjega kliničnega centra in nekdanji hotel „Evropa“, vila na sedanjem naslovu Podpinjol 43 pa je bila v lasti njegovega sina Milana. Po njegovi smrti so oblasti odločile, da se stavba dodeli v last slovenski narodni skupnosti na Reki in naj služi v kulturne in prosvetne namene.

It was in fall 1947 that a group of Slovenian men and women gathered in a small room in Rijeka, where they became a Slovenian minority wishing nothing but to preserve their mother tongue, customs, and tradition through singing, dancing, and educating. The movement's main activist was teacher Zora Ausec. She advocated the Slovenian school that was open in Rijeka from 1947 to 1950, and was attended by the oldest still-living members of the Association. As far as the name of the association is concerned, the first members opted for Bazovica, which is a town near Trieste where the first Slovenian victims of fascism lost their lives. But Slovenians first set foot in Rijeka a time ago. The first writings date back to the 15th century; and in the 19th century, nearly 20% of the local population spoke one of the Slovenian dialects at home. Following WWII, Rijeka became the largest harbor and industrial center which attracted a new wave of Slovenians, looking for new opportunities in this fast-evolving center. The city soon became a cultural center and many important Slovenians lived there: Primož Trubar, Janez Vajkard Valvazor, Janez Trdina, and the richest man in Rijeka – merchant Ludovik Adamič who built the Rijeka Theater. Among the big names is another Slovenian, namely Josip Gorup who was the patron of culture and art. Among other buildings, he also owned the building today known as the medical center and the former Evropa Hotel. The villa on Podpinjol 43 used to be owned by his son Milan, however, following his death, the authorities decided to dedicate the building to the Slovenian national minority in Rijeka who use it for cultural and educational purposes.

Leta 1950 je torej slovensko kulturno-prosvetno društvo dobilo svoj prostor, krasno vilo z ograjenim dvoriščem, v kateri od tedaj in do danes neprekinjeno deluje slovensko kulturno-prosvetno društvo „Bazovica“. Prva formirana skupina je bila pevski zbor, kmalu za tem se je osnovala tudi folklorno-plesna sekcija in kot zvezde so se začele rojevati nove: dramska skupina, tamburaški orkester itn., predvsem pa je mogočna hiša omogočala razvoj kulturnega amaterizma Slovencev in nudila zatočišče vsem, ki so čutili pripadnost slovenskemu narodu ter jim omogočala družbo rojakov in pogovor ter ustvarjanje v maternem jeziku. Prav hiša, s katero se je skozi čas dobro gospodarilo, je omogočila adekvaten prostor za širitev članstva in posledično tudi aktivnosti v društvu. „Bazovica“ je na stežaj odprla vrata vsakomur, ki je čutil potrebo po kulturi ali

pripadnosti slovenskemu narodu. Skozi vsa leta se je posebna skrb posvečala tudi ohranjanju prijateljskih odnosov s hrvaškim narodom. Skozi zgodovino so člani dosegali odmevne uspehe na glasbenem, plesnem in dramskem področju.

Zora Ausec

Letos mineva 70 let od prvih korakov k formiranju slovenske manjšine na Reki. Lahko bi rekli, da je Bazovica prisposoda za toplo mamino oz. babičino gnezdo, kjer se člani počutimo kot doma, vidimo jo kdaj kot avtoriteto, ki človeka spodbuja k ustvarjanju, učenju, branju in negovanju slovenske kulture, za strogo mačeho, ki nam nalaga zahtevne naloge in izzive in nas skozi aktivnosti uči reda, kreativnosti in discipline, ter dobro prijateljico, v kateri najdemo zaveznika v deževnih dneh in spodbuja posameznikov socialni razvoj in čustveno inteligenco. Vse to in še več je Bazovica. Velika skupina ustvarjalcev in učencev, prijateljev, ki so si zelo blizu, ne glede na starost, in se ne omejuje ter z veseljem sprejema nove člane velike družine, saj ji je vsak nov pridobljeni član v čast in ponos. Danes šteje kar okoli 2000 registriranih članov, od katerih je aktivnih 150 v vsaj eni izmed desetih amaterskih skupin, ki delujejo pod okriljem društva, in so (vsaka zase) izjemno aktivne.

To so:

Mešani pevski zbor, ki z društvom letos praznuje 70. rojstni dan in se rad pohvali s Pepijem, ki v zboru prepeva od same ustanovitve. Ja, res je! Že 70 let prepeva in ne zamudi skoraj na nobeno vajo.

Dramsko-recitatorska skupina je prav tako dolgoletna skupina, ki je do danes odigrala že več kot 300 predstav. V zadnjem času prevladuje žanr komedije, za njene velike uspehe pa je zaslužen dolgoletni vodja Alojz Usenik, ki je v reškem gledališču dolga leta bil tudi inšpicient, izjemen umetnik in prijatelj, ki nas je lanskega julija na žalost zapustil.

Alojz Usenik

Planinska skupina zraven izletov organizira še razna predavanja in fotografske razstave, kjer njeni člani lahko pokažejo ujete trenutke neokrnjene narave in letos praznuje 15 let svojega delovanja. Med drugimi prijateljskimi planinskimi društvi se govori, da PS Bazovica slovi po povezovalni vlogi med slovenskimi in hrvaškimi planinskimi društvi.

Folklorna skupina neguje slovenske in tudi hrvaške plesne in se udeležuje raznih folklornih festivalov, v zadnjem času pa je razširila svoje članstvo in ga pomladila. Skupina pleše ob živi glasbi in si pridne gospe skrbno same sešijejo noše.

Plesna skupina ima na repertoarju moderne plesne za mlajšo generacijo, kljub temu pa ob zvokih modernih ritmov zamigajo tudi zrelejše gospe.

Fotografska skupina spremlja dogajanja v društvu, organizira skupne in samostojne fotografske razstave in izdaja razne fotografske razpise z namenom, da poveže ljubitelje fotografije iz vseh zamejskih držav.

Mladinsko skupino tvorijo mlajši člani društva, ki so po večini aktivni tudi v drugih skupinah, pomagajo pri dogodkih v društvu in pripravljajo samostojne projekte ter se borijo za pridobitev podmladka aktivnega članstva in povezovanje z drugimi mladinskimi organizacijami v Sloveniji in v zamejstvu.

Glasbena skupina omogoča ljubiteljem glasbe, da se preizkusijo in naučijo igranja na različne instrumente. Tako so osnovali bend "Mimo ritma", ki spremlja večino dogodkov v društvu; njihov nastop je že skoraj obvezen del otvoritve vsake naše razstave in se veselijo gostovanj izven društva.

Likovna skupina je najmlajša skupina društva. Člani te skupine se seznanjajo z različnimi likovnimi tehnikami, materiali in motivi in tako predstavljajo sebe skozi likovni izraz.

V društvu poteka tudi **dopolnilni pouk** slovenskega jezika s kulturo, ki poteka v organizaciji Ministrstva za izobraževanje in šport Republike Slovenije.

V društvu so aktivno delovali mnogi Slovenci in skozi čas je društvo je izdalo štiri knjige. Med njimi je zbirka pesmi Slavka Arbitra „Kako si mi lepa dežela domača“ in znanstvena monografija društva „Slovenski dom KPD "Bazovica" v slovenskem in hrvaškem jeziku, katere avtorici sta raziskovalki Kristina in Barbara Riman. Zbor pravkar čaka na izid druge zgoščenke, ki bo obeležila častitljivo okroglo obletnico.

Ob obletnici smo kot darilo na Reki prejeli tudi prvo raziskovalno enoto Inštituta za narodnostna vprašanja iz Ljubljane, ki ima prostore v našem društvu, kar bo pripomoglo k razvoju raziskovanja Slovencev na Hrvaškem ter bodo rezultati raziskav lahko temelj za nadaljnjo postopanje v kulturnem in prosvetnem smislu. Ker Hrvaška država manjšinam zakonsko dodeljuje dobre pogoje glede vprašanja manjšinjskih pravic v šolstvu, na Reki poteka po zaslugi posameznice pouk slovenskega jezika in kulture v OŠ Pečine, OŠ Kozala (od letos), OŠ Matulji in OŠ Jušiči. Od letos imajo tudi predšolski otroci možnost učenja slovenščine v reškem vrtcu Bulevard.

Slovenski dom torej danes ni več samo mesto za ljubitelje kulture. S konzularnimi dnevi, ki potekajo v organizaciji slovenskega veleposlaništva na Hrvaškem, informativno točko, ki jo vodi ga. Marjana Mirković, društvom EU korak, ki deluje v prostorih društva in je usmerjen na evropske projekte, dobrim in zavzetim delom voditeljev skupin, vodstva in tajništva, je prerasel v pravo informacijsko središče za rojake s širšega območja Kvarnerja, otokov, Istre in Gorskega Kotarja.

Vsi dogodki v tem letu so posvečeni 70. obletnici društva, z bogatim kulturnim programom pa jo bomo v veliki gledališki dvorani svečano obeležili 25. novembra 2017 v HKD (Hrvatski kulturni dom) na Sušaku in vas ob tej priložnosti toplo vabimo na prireditev, na kateri bomo skupaj pihnili 70 svečk.

VSE NAJBOLJŠE, DRAGA NAŠA BAZOVICA!